

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

EB sutarties 228 straipsnio įgyvendinimas**I. Ivadas**

1. Galimybė pinigines nuobaudas skirti sprendimo dėl pareigos neįvykdymo nesilaikančiai valstybei narei pirmąkart buvo numatyta Maastrichto sutartyje, kuria tuo tikslu iš dalies atitinkamai pakeistas buvęs EB sutarties 171 straipsnis, dabartinis 228 straipsnis, bei Euratomo sutarties 143 straipsnis¹.
2. 1996 m. Komisija paskelbė pirmąjį komunikatą dėl šios nuostatos įgyvendinimo². 1997 m. ji paskelbė antrąjį komunikatą, kuriame išsamiau aptariamas baudos mokesčio skaičiavimo metodas³. 2001 m. ji priėmė vidaus sprendimą dėl trukmės koeficiento nustatymo skaičiuojant baudos mokestį⁴. Per tą laiką Europos Bendrijų Teisingumo Teismas taikydamas 228 straipsnį priėmė tris sprendimus⁵. 1996 m. ir 1997 m. komunikatuose nustatytus kriterijus patvirtino Teisingumo Teismas⁶.
3. Šis komunikatas pakeičia 1996 m. ir 1997 m. komunikatus. Į jį įtraukta dauguma šių komunikatų nuostatų, tačiau atsižvelgta per praėjusį laikotarpį priimtus Teismo sprendimus, ypač tuos, kurie susiję su vienkartinio mokesčiu ir proporcingumo principu. Be to, komunikatas atnaujina nuobaudų skaičiavimo metodą ir pritaiko jį prie Sąjungos plėtros.
4. Galutinį sprendimą dėl 228 straipsnyje numatytų baudų skyrimo priima Teisingumo Teismas, kurio jurisdikcijai priklauso šio klausimo nagrinėjimas. Tačiau pradiniame etape Komisijos, kaip sutarčių sergėtojos, vaidmuo yra itin svarbus, nes ji pradeda 228 straipsnyje numatytą procedūrą ir prireikus kreipiasi į Teisingumo Teismą su siūlymu taikyti tam tikro dydžio vienkartinį ir (arba) baudos mokestį.

Siekdama skaidrumo, Komisija toliau pateikia kriterijus, kuriuos ketina taikyti, nurodydama Teismui, jos nuomone, aplinkybes atitinkančių piniginių nuobaudų dydį. Komisija nori pabrėžti, kad ir šie kriterijai, ir jų taikymas priklausys nuo būtinybės užtikrinti veiksmingą Bendrijos teisės taikymą.

¹ Šiame komunikate pateikiamos nuorodos į EB sutarties 228 straipsnį taip pat galioja Euratomo sutarties 143 straipsniui, nes abiejų nuostatų formuluotė yra tokia pati.

² OL C 242, 1996 8 21, p. 6.

³ OL C 63, 1997 2 28, p. 2.

⁴ Žr. dok. PV(2001) 1517/2, 2001 4 2. Žr. šio komunikato 17 punktą.

⁵ 2000 m. liepos 4 d. sprendimas byloje C-387/97 *Komisija prieš Graikiją* 2000 m. rink., p. I-5047; 2003 m. lapkričio 23 d. sprendimas byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* 2003 m. rink., p. I-14141, ir 2005 m. liepos 12 d. sprendimas byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* (dar nepaskelbta Rinkinyje).

⁶ Žr. visų pirma sprendimą byloje C-387/97 *Komisija prieš Graikiją* 84–92 punktus.

5. Pavienis toliau nurodytų bendrųjų taisyklių bei kriterijų taikymas ir Teisingumo Teismo praktikos šioje srityje raida leis Komisijai po šio komunikato priėmimo toliau vystyti savo doktriną. Kadangi pinigine nuobauda visada turi atitikti konkrečias aplinkybes, Komisija, vykdydama vertinimo įgaliojimus, pasilieka galimybę nukrypti nuo šių taisyklių bei bendrųjų kriterijų, pateikdama išsamų pagrindimą, jei to reikia tam tikrais atvejais, įskaitant tuos, kai taikomas vienkartinis mokestis.

II. Bendrieji principai

6. Nustatant nuobaudos dydį reikia vadovautis pačiu šios priemonės tikslu, t. y. užtikrinti veiksmingą Bendrijos teisės taikymą. Komisija mano, kad reikia remtis trimis pagrindiniais kriterijais:

- *pažeidimo sunkumo,*
- *pažeidimo trukmės,*
- *būtinybės užtikrinti pačios nuobaudos atgrasomąjį pobūdį, kad būtų užkirstas kelias pakartotiniams pažeidimams.*

7. Komisijos Teisingumo Teismui siūlomos nuobaudos turi būti tokios, kad valstybės narės galėtų jas numatyti, ir skaičiuojamos pagal metodą, kuris užtikrina proporcingumo ir vienodo požiūrio į valstybes nares principų laikymąsi. Turėti aiškų ir nekintamą metodą svarbu ir todėl, kad Komisija Teismui turės pagrįsti siūlomo dydžio nustatymą.

8. Nuobaudos veiksmingumo atžvilgiu svarbu nustatyti tinkamus *dydžius*, kad būtų užtikrintas jos *atgrasomasis pobūdis*. Taikant grynai simbolines nuobaudas, ši pažeidimo procedūrą papildanti priemonė taptų neveiksminga ir tai prieštarautų pagrindiniam šios procedūros siekiui – užtikrinti visapusišką Bendrijos teisės taikymą.

9. Biudžeto atžvilgiu baudos mokesčiai ir vienkartiniai mokesčiai sudaro Bendrijos „kitas įplaukas“, kaip apibrėžta EB sutarties 269 straipsnyje ir 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendime 2000/597/EB, Euratomas dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos⁷.

A. VIENKARTINIAI MOKESČIAI

10. 1996 m. komunikate Komisija tvirtino, kad „atsižvelgiant į pagrindinį visos pažeidimo procedūros tikslą, t. y. pasiekti, kad būtų kuo greičiau įvykdyta pareiga [...], baudos mokestis yra pati tinkamiausia priemonė“.

Komisija pridūrė, kad „neatmeta galimybės prašyti skirti vienkartinį mokestį“. Nuo tada Komisija savo pagal 228 straipsnį pareikštuose ieškiniuose nuolat prašydavo, kad būtų skiriami baudos mokesčiai, kuriuos Teisingumo Teismas taikydavo, taip patvirtindamas, kad baudos mokesčiai yra tinkama priemonė.

⁷ OL L 253, 2000 10 7, p. 42.

- 10.1. Patirtis visgi rodo, kad dažnai valstybės narės įvykdo pareigas tik tuomet, kai 228 straipsnio procedūra būna jau gerokai pažengusi į priekį ar net einanti į pabaigą.

Todėl Komisija mano, kad reikia persvarstyti 228 straipsnyje numatytų piniginių nuobaudų klausimą. Iš tiesų, kai Komisija Teismui siūlo reikalauti, kad būtų mokami tik baudos mokesčiai už pareigos neįvykdymą po Teismo sprendimo pagal 228 straipsnį priėmimo, už vėlavimą įvykdyti pareigą prieš priimant Teismo sprendimą netaikomos jokios nuobaudos, ir todėl tai nepakankamai nuo jo atgraso.

Taigi apsiriboti tik baudos mokesčiu ir nereikalauti, kad būtų sumokėtas vienkartinis mokestis, galėtų reikšti, kad neprieštaraujama, jog Teismui nustačius tam tikros valstybės narės pareigos neįvykdymo atvejį, ši valstybė gali ir toliau be jokių apribojimų leisti egzistuoti tokiai padėčiai. Tačiau Komisija mano, kad kiekvienas užsitęsęs Teismo sprendimo nevykdymo atvejis pats savaime yra sunkus teisėtumo ir teisinio tikrumo principo teisinėje bendrijoje pažeidimas.

- 10.2. Teismas byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* patvirtino, kad abi pinigines nuobaudas rūšys (baudos mokestis ir vienkartinis mokestis) gali būti skiriamos už tą patį pažeidimą, ir pirmąkart skyrė abi pinigines nuobaudas.

- 10.3. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Komisija nuo šiol Teismui pagal 228 straipsnį teikiamuose ieškiniuose nurodys skirti:

- baudos mokestį už kiekvieną uždelstą dieną po Teismo sprendimo remiantis 228 straipsniu priėmimo ir
- vienkartinį mokestį už tolesnį pažeidinėjimą tarp pirmojo Teismo sprendimo dėl pareigos neįvykdymo ir Teismo sprendimo remiantis 228 straipsniu priėmimo.

- 10.4. Siūlymas skirti baudos mokestį ir vienkartinį mokestį, grindžiamas iš anksto nustatytu ir objektyviu siūlomų nuobaudų skaičiavimo metodu, geriausiai užtikrina vienodą valstybių narių traktavimą. Šis sisteminis objektyvus metodas, Komisijos taikomas nuo 1996 m. pasiūlymuose dėl baudos mokesčių ir jų nustatymo pagal 228 straipsnį, pasitvirtino esąs veiksmingas ir teisingas. Vienkartinis mokestis turėtų būti taikomas remiantis panašiu metodu.

- 10.5. Be to, Komisija neatmeta galimybės tam tikrais ypatingais atvejais siūlyti, kad būtų mokamas tik vienkartinis mokestis⁸.

11. Loginė naujo požiūrio į vienkartinį mokestį pasekmė yra tai, kad valstybei narei ištaisius padėtį po ieškinio pateikimo Teismui ir prieš Teismo sprendimo pagal 228 straipsnį priėmimą, Komisija vien dėl šios priežasties nenutrauks procedūros. Tačiau Teismas, negalintis priimti sprendimo dėl baudos mokesčio todėl, kad toks sprendimas nebeturi pagrindo, galėtų skirti sumokėti vienkartinį mokestį už pažeidimo laikotarpį iki padėties ištaisymo, nes šis ginčo aspektas tebeturi pagrindą. Be to, Komisija sieks Teismą nedelsiant informuoti apie padėties ištaisymą,

⁸ Tokia nuobauda tikėtų, pavyzdžiui, tik pakartotinių, nuolat vykdomų pažeidimų atvejais arba tuomet, kai aišku, kad valstybė narė ėmėsi visų priemonių, reikalingų sprendimui įvykdyti, tačiau neišvengiamai reikia laiko, kol bus pasiektas reikiamas rezultatas.

neatsižvelgdama į teismo procedūros etapą; ji taip pat Teismą informuos, jei priėmus sprendimą remiantis 228 straipsniu tam tikra valstybė narė ištaiso padėtį ir todėl įpareigojimas mokėti baudos mokestį pasibaigia.

12. Taip pakeitusi nuobaudų sistemą, Komisija tikisi, kad valstybės narės ištaisys pažeidimus greičiau ir kad Teismui pagal 228 straipsnį teikiamų ieškinių skaičius mažės.

B. PROPORCINGUMO PRINCIPAS

13. Konkrečios išvados pastarųjų metų Teismo praktikoje padarytos taikant proporcingumo principą. Bylose C-387/97 *Komisija prieš Graikiją* ir C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* Teisingumo Teismas patvirtino, kad baudos mokestis turi atitikti aplinkybes ir būti proporcingas nustatytam pažeidimui bei atitinkamos valstybės narės mokumui⁹. Komisija, sudarydama Teismui siūlomų nuobaudų sistemą, kiekvienu atveju nuodugniai svarsto, kaip geriausiai atsižvelgti į šiuos principus. Pavyzdžiui, byla C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* rodo, kad nustatant nuobaudų sistemą turi būti iš anksto atsižvelgiama, kiek reikia, į galimą aplinkybių pasikeitimą.

Šiuo atžvilgiu remiantis proporcingumo, o tiksliau – aplinkybes atitinkančių nuobaudų principu galima padaryti keturias išvadas:

- 13.1. Pirma, tais atvejais, kai pažeidimą sudaro kelios dalys ir kai, Komisijos nuomone, egzistuoja lengvai prieinamas, aiškus ir objektyvus teisinis pagrindas, kuriuo remiantis galima vertinti šias dalis pavieniui nepakenkiant 228 straipsnio procedūros tikslui, Komisija siūlys atskirą nuobaudą už kiekvieną pažeidimo dalį ir sieks, kad taip vertinant bendras siūlomų nuobaudų dydis nebūtų didesnis palyginus su ankstesne praktika. Šis metodas veikiausiai reiškia tai, kad bendras nuobaudų dydis mažės valstybei narei įvykdžius atskiras teismo sprendimo dalis, t. y. dėl atskirų pažeidimo dalių.
- 13.2. Antra, gali būti tokių pažeidimų atvejų, kaip, pavyzdžiui, byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* dėl Direktyvoje 76/160/EEB nustatytų maudyklų kokybės reikalavimų, kai, kaip pažymėjo Teismas, „valstybėms narėms itin sunku direktyvą įgyvendinti“ ir kai „gali būti, kad valstybė narė atsakovė iš esmės pagerina direktyvos įgyvendinimą, tačiau nepajėgia jos iki galo įgyvendinti per trumpą laikotarpį“. Tokiais atvejais, kaip tvirtina Teismas, „nuobauda, kurią skiriant nebūtų atsižvelgiama į galimą valstybės narės pažangą vykdant savo pareigą, neatitiktų aplinkybių ir nebūtų proporcinga nustatytam pažeidimui“¹⁰.

Todėl tam tikrais pažeidimų atvejais, kuriuos būtų galima palyginti su Direktyvos 76/160/EEB, iš esmės reikalaujančios tik rezultatų, neįgyvendinimu, – kai jau nustatyta lengvai pritaikoma matematinė formulė, kuria nuobaudos koreguojamos atsižvelgiant į padarytą pažangą įvykdant pareigą, Komisija tokią formulę siūlys Teismui. Be to, kiekvienu atskiru atveju ji svarstys, ar yra pagrindo

⁹ Žr. sprendimo byloje C-387/97 *Komisija prieš Graikiją* 90 punktą ir sprendimo byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* 41 punktą.

¹⁰ Žr. sprendimo byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* 47–52 punktus.

siūlyti panašią ir lengvai kitiems pažeidimų atvejams pritaikomą koregavimo sistemą ir, jei toks pagrindas yra, kokia tvarka tai daryti.

- 13.3. Trečia, bylos C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* ir C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* rodo, kad gali būti būtina tam tikras aplinkybes suderinti su orientaciniu grafiku siekiant nustatyti, ar pareiga ir toliau nevykdoma po antrojo Teismo sprendimo ir nuo kada baudos mokestis turi būti skaičiuojamas¹¹. Jei vykdymo laipsnį galima įvertinti tik periodiškai, reikia vengti situacijų, kai baudos mokestis ir toliau kaupiasi laikotarpiams, kai iš tikrųjų pažeidimas jau pašalintas, tačiau tai dar nenustatyta. Taigi Komisija turėtų ir toliau siūlyti skirti baudos mokestį skaičiuojamą už kiekvieną pažeidimo dieną, tačiau rekomenduos minėtais atvejais taikyti kitoki orientacinį grafiką, pavyzdžiui, vertinti kas šešis mėnesius ar vienerius metus. Orientacinio grafiko tinkamumas priklausys nuo atitinkamuose teisės aktuose numatyto pareigos įvykdymo patikrinimo metodo.
- 13.4. Ketvirta, tam tikrais atvejais yra pagrindo numatyti laikiną baudos mokesčio mokėjimo sustabdymą. Pavyzdžiui, tam tikrais netinkamo taikymo atvejais galima numatyti, kad valstybė narė gali kuriuo nors metu pareikšti, kad ėmėsi visų reikiamų priemonių. Tuomet reikėtų tam tikro laiko tarpo, kad valstybei narei bendradarbiaujant su Komisija būtų patikrintas tokių priemonių veiksmingumas¹². Be to, išskirtiniais atvejais gali būti, kad valstybė narė ėmėsi visų priemonių, reikalingų teismo sprendimui įvykdyti, tačiau neišvengiamai reikia laiko, kol bus pasiektas reikiamas rezultatas. Tokiais atvejais reikėtų, kad Teismas remiantis 228 straipsniu priimtame sprendime nustatytų tokio sustabdymo sąlygas ir apibrėžtų, kokias Komisija turi galimybes imtis patikrinimų, reikalingų nustatyti, ar laikytasi sustabdymo pradžios ir pabaigos sąlygų. Prireikus Komisija Teismui galėtų pateikti reikiamų pasiūlymų.

III. Baudos mokesčio dydžio nustatymas

14. Išskyrus orientacinius laikotarpius tam tikrais atvejais (žr. 13.3 punktą), valstybės narės mokėtinas baudos mokestis – tai suma, paprastai skaičiuojama už kiekvieną uždelstą dieną, skiriama už Teisingumo Teismo sprendimo nevykdymą ir skaičiuojama nuo dienos, kai pažeidimą įvykdžiusiai valstybei narei įteikiamas antrasis Teismo sprendimas, iki tada, kai ji nustoja vykdyti pažeidimą.

Baudos mokesčio dydis per dieną skaičiuojamas taip:

- standartinė fiksuoto dydžio suma padauginama iš sunkumo ir trukmės koeficientų;
- gautas rezultatas padauginamas iš atskirai šaliai nustatytos sumos („n“ veiksnio), įvertinant pažeidimą įvykdžiusios valstybės narės mokumą ir jos turimų Taryboje balsų skaičių.

¹¹ Žr. sprendimo byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* 43–46 punktus ir sprendimo byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* 111 ir 112 punktus.

¹² Pavyzdžiui, valstybė narė, nubausta už didelės gamtinės teritorijos apleidimą po drenažo, gali vykdyti infrastruktūros darbus, kad būtų atkurtos ekologiškai būtinos hidrologinės sąlygos. Gali prireikti priežiūros laikotarpio, kad būtų galima nustatyti, ar pavyko ištaisyti padarytą žalą.

A. STANDARTINĖS FIKSUOTO DYDŽIO SUMOS NUSTATYMAS

15. Standartinė fiksuoto dydžio suma – tai nustatyto dydžio bazinė suma, kuriai taikomi papildinimo koeficientai. Ji skiriama už teisėtumo principo pažeidimą ir Teismo sprendimų nevykdymą visose su 228 straipsniu susijusiose bylose. Suma nustatyta taip, kad:

- Komisija turėtų nemažą veikimo laisvę, taikydama sunkumo koeficientą,
- būtų nuosaiki ir priimtina visoms valstybėms narėms,
- padauginta iš sunkumo koeficiento, būtų pakankamai didelė, kad būtų galima daryti spaudimą bet kuriai pažeidimą įvykdžiusiai valstybei narei.

Sumos dydis – 600 eurų per dieną¹³.

B. SUNKUMO KOEFICIENTO NUSTATYMAS

16. Pažeidimas, susijęs su Teismo sprendimo nevykdymu, visada yra daugiau ar mažiau sunkus. Tačiau nustatydama pinigines nuobaudos dydį, Komisija atsižvelgs ir į du glaudžiai su pagrindiniu pažeidimu, dėl kurio buvo priimtas neįvykdytas sprendimas, susijusius aspektus, t. y. *pažeistų Bendrijos nuostatų svarbą ir pažeidimo pasekmes bendriesiems ir privatiems interesams*.

16.1. Siekdama įvertinti *pažeistų Bendrijos nuostatų svarbą*, Komisija labiau atsižvelgs į jų pobūdį ir taikymo sritį nei į teisinės normos, kuri, kaip nustatyta, nebuvo įgyvendinta, hierarchinę kategoriją. Pavyzdžiui, nediskriminavimo principo pažeidimas visada turėtų būti laikomas itin sunkiu, nesvarbu, ar pažeidimas įvykdytas pažeidžiant pačioje Sutartyje ar tam tikrame reglamente arba direktyvoje nustatytą principą. Apskritai Sutartimi įteisintų pagrindinių teisių ir keturių pagrindinių laisvių pažeidimai turi būti laikomi sunkiais ir už juos taikomos pažeidimo sunkumą atitinkančios pinigines nuobaudos.

16.2. Be to, prireikus reikia atsižvelgti į tai, ar Teismo sprendimas, kurio valstybė narė nevykdė, yra nusistovėjusios teismo praktikos dalis (pavyzdžiui, jei šis Teismo sprendimas dėl pareigos neįvykdymo seka po panašaus preliminarus nutarimo). Pažeistos nuostatos aiškumas (arba dviprasmiškumas ar neaiškumas) gali taip pat būti svarbus veiksnys¹⁴.

16.3. Pagaliau, reikia atsižvelgti ir į tai tuos atvejus, kai sprendimui įvykdyti valstybė narė ėmėsi, jos nuomone, pakankamai priemonių, tačiau kurių, Komisijos manymu, neužtenka, nes tokie atvejai skiriasi nuo situacijų, kai valstybė narė nesiima jokių priemonių. Pastaruoju atveju nėra jokių abejonių, kad valstybė narė pažeidė 228

¹³ 1997 m. paskelbta 500 eurų standartinė fiksuoto dydžio suma buvo indeksuota taikant BVP defliatorių ir suapvalinta. Komisija kas treji metai koreguos šią bazinę fiksuoto dydžio sumą, atsižvelgdama į infliaciją.

¹⁴ Valstybė narė, prieštaraujanti dėl aiškios teisės nuostatos ar pripažintų Teisingumo Teismo sprendimų, nusižengia labiau nei valstybė narė, taikanti netikslią ir sudėtingą Bendrijos teisės nuostatą, dėl kurios aiškinimo ar teisėtumo įvertinimo niekada nebuvo kreiptasi į Teisingumo Teismą. Žr. į Teismo sprendimus dėl valstybių narių atsakomybės už Bendrijos teisės pažeidimus, ypač 1996 m. kovo 26 d. sprendimą byloje C-392/93 *British Telecommunications*, 1996 m. rink., p. I-1631.

straipsnio 1 dalį. Be to, jei visapusiškai nebendradarbiaujama su Komisija 228 straipsnio 2 dalies pirmojoje pastraipoje numatytoje procedūroje, tai yra sunkinanti aplinkybė¹⁵. Kita vertus, kaip švelninanti aplinkybė gali būti vertinama tai, kad vykdytinas sprendimas kelia tikrų aiškinimo problemų arba kad yra esminių kliūčių jam įgyvendinti per trumpą laiko tarpą.

16.4. *Pažeidimų pasekmės bendriesiems ir privatiems interesams* turės būti įvertintos kiekvienu atveju. Pavyzdžiui, galima paminėti tokius kriterijus:

- Bendrijos nuosavų išteklių nuostoliai,
- pažeidimo poveikis Bendrijos funkcionavimui,
- didelė ar nepataisoma žala žmonių sveikatai ar aplinkai,
- privačių asmenų ar ūkio subjektų patirta ekonominė ar neekonominė žala, įskaitant jos nematerialinį aspektą, pavyzdžiui, asmeninį tobulėjimą,
- su pažeidimu susijusios finansinės sumos,
- galima finansinė nauda, kurią valstybė narė gauna, nevykdama Teismo sprendimo,
- santykinė pažeidimo svarba atsižvelgiant į tam tikro susijusios valstybės narės ekonomikos sektoriaus apyvartą ar pridėtinę vertę,
- nuo pažeidimo nukentėjusių gyventojų skaičius (pažeidimas galėtų būti laikomas lengvesniu, jei jis daro įtaką tik daliai susijusios valstybės narės gyventojų),
- Bendrijos atsakomybė trečiųjų šalių atžvilgiu,
- ar pažeidimas pavienis ar daugkartinis (pavyzdžiui, kai kelis kartus vėluojama įgyvendinti tam tikro sektoriaus direktyvas).

16.5. Be to, apskaičiuodama nuobaudos dydį, Komisija atsižvelgia į *privatų asmenų interesus*, tačiau neketina siekti, kad nuo pažeidimo nukentėjusiems asmenims būtų atlyginta žala, nes žalos atlyginimo galima siekti nacionaliniuose teismuose pagal numatytą procedūrą. Taikydama šį kriterijų, Komisija visų pirma siekia, kad būtų atsižvelgta į *pažeidimo pasekmes privatiems asmenims ir ūkio subjektams*; pasekmės priklauso nuo to, ar su netinkamu taikymu (pavyzdžiui, kai nepripažįstami diplomai) susijęs pažeidimas yra pavienis, ar diplomų tarpusavio pripažinimo direktyva visiškai neperkeliamą į nacionalinę teisę, nes tai jau pakenktų visos profesinės kategorijos interesams.

16.6. Atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, bazinei fiksuoto dydžio sumai taikomas ne mažiau kaip 1 ir ne daugiau kaip 20 dydžio koeficientas.

¹⁵ Žr. generalinio advokato Geelhoedo išvadų 92 punktą byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją*.

C. TRUKMĖS KOEFICIENTO NUSTATYMAS

17. Kalbant apie baudos mokesčio skaičiavimą, pažeidimo trukmė skaičiuojama nuo pirmojo Teisingumo Teismo sprendimo iki tada, kai Komisija nusprendžia kreiptis su ieškiniu į Teismą. Į pažeidimo trukmę atsižvelgiama bazinę fiksuoto dydžio sumą dauginant iš padidinimo koeficiento.

Atsižvelgiant į pažeidimo trukmę, bazinei fiksuoto dydžio sumai taikomas ne mažiau kaip 1 ir ne daugiau kaip 3 dydžio koeficientas skaičiuojant po 0,10 per mėnesį nuo Teismo sprendimo remiantis 226 straipsniu paskelbimo¹⁶.

Teismas patvirtino, kad, turint omenyje abiejų nuobaudų rūšių funkcijas, skaičiuojant baudos ir vienkartinį mokestį turi būti atsižvelgiama į pažeidimo trukmę¹⁷.

D. ATSIŽVELGIMAS Į KONKREČIOS VALSTYBĖS NARĖS MOKUMĄ

18. Baudos mokesčio suma turi būti tokia, kad nuobauda būtų proporcinga ir atgrasi.

Atgrasomajam nuobaudos poveikiui būdingi du aspektai. Nuobauda turi būti pakankamai didelė, kad:

- valstybė narė nuspręstą ištaisyti padėtį ir nustotą vykdyti pažeidimą (taigi bausmė turi būti didesnė už naudą, kurias valstybė narė gauna dėl pažeidimo),
- valstybė narė nekartotų pažeidimų ateityje.

- 18.1. Į atgrasomąjį poveikį atsižvelgiama taikant „n“ veiksnį, lygų geometriniam vidurkiui, apskaičiuojamam atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės bendrąjį vidaus produktą (BVP) ir balsų Taryboje skaičių¹⁸. Iš tiesų galima pastebėti, kad „n“ veiksnys kiekvienos valstybės, simbolizuojamos BVP, mokumą derina su jos turimų balsų Taryboje skaičiumi. Gauta formulė leidžia spręsti apie nuosaikų skirtumą tarp įvairių valstybių narių (nuo 0,36 iki 25, 40).

¹⁶ Žr. minėto sprendimo byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* 81, 102 ir 108 punktus.

¹⁷ Žr. minėto sprendimo byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* 84 punktą.

¹⁸ Šis vidurkis skaičiuojamas taip: „n“ veiksnys – tai geometrinis vidurkis, apskaičiuojamas išvedant veiksnį, grindžiamų valstybių narių BVP ir balsų Taryboje skaičiumi, rezultato kvadratinę šaknį. Vidurkis gaunamas taikant tokią formulę:

$$\sqrt{\frac{BVP_n}{BVP_{Lux}} \times \frac{Balsai_n}{Balsai_{Lux}}}$$

où:

BVP_n = atitinkamos valstybės narės BVP milijonais eurų,

BVP_{Lux} = Liuksemburgo BVP,

Balsai_n = valstybės narės Taryboje turimų balsų skaičius pagal Sutarties 205 straipsnyje nustatytą balsų skaičiavimo tvarką,

Balsai_{Lux} = Liuksemburgo balsų skaičius.

Liuksemburgo, kaip skaičiavimo pagrindo, pasirinkimas neturi jokios įtakos santykiniam dviejų tam tikrų valstybių narių koeficientų dydžiui.

„N“ veiksnys lygus:

Valstybė narė	Specialusis N veiksnys
Belgija	5,81
Čekija	3,17
Danija	3,70
Vokietija	25,40
Estija	0,58
Graikija	4,38
Ispanija	14,77
Prancūzija	21,83
Airija	3,14
Italija	19,84
Kipras	0,70
Latvija	0,64
Lietuva	1,09
Liuksemburgas	1,00
Vengrija	3,01
Malta	0,36
Nyderlandai	7,85
Austrija	4,84
Lenkija	7,22
Portugalija	4,04
Slovėnija	1,01
Slovakija	1,45
Suomija	3,24
Švedija	5,28
Jungtinė Karalystė	21,99

- 18.2. Norint apskaičiuoti tam tikrai valstybei narei taikytino baudos mokesčio per dieną sumą, gautas rezultatas bazinei fiksuoto dydžio sumai pritaikius sunkumo ir trukmės koeficientus dauginamas iš tos valstybės narės „n“ veiksnio (nekintamo). Tačiau Komisija pasilieka teisę pakoreguoti šį veiksnį, jei nustato esminių skirtumų palyginti su tikrąja padėtimi ir jei pasikeičia Taryboje turimų balsų skaičius. Bet kuriuo atveju atsižvelgdama į numatomą ir proporciškai didesnę naujųjų valstybių narių BVP augimą, Komisija turės per trejus metus pakoreguoti „n“ veiksnį.

Taigi skaičiavimo metodas gali būti apibendrintas tokia bendrąja formule:

$$Bmd = (Bfdbm \times Sk \times Tk) \times n$$

Bmd = baudos mokestis per dieną; Bfd = bazinė fiksuoto dydžio „baudos mokesčio“ suma; Sk = sunkumo koeficientas; Tk = trukmės koeficientas; n = pažeidimą įvykdžiusios valstybės narės mokumo įvertinimo veiksnys.

IV. Vienkartinio mokesčio dydžio nustatymas

19. Siekdama, kad būtų kuo labiau atsižvelgiama į atgrasomąjį vienkartinio mokesčio poveikį ir proporcingumo bei vienodo požiūrio į valstybes nares principus, Komisija Teisingumo Teismui pasiūlys taikyti metodą, kuriuo:

– nustatomas mažiausias tam tikro dydžio vienkartinis mokestis ir

- nustatomas skaičiavimo būdas, kuris grindžiamas dienos suma, padauginta iš dienų, kai ir toliau vykdomas pažeidimas, skaičiaus, ir kuris iš esmės nesiskiria nuo baudos mokesčio skaičiavimo būdo; toks skaičiavimo būdas bus taikomas, kai rezultatas viršys mažiausią vienkartinio mokesčio dydį.

20. Kiekvieną kartą, Teismui pateikusi ieškinį pagal EB sutarties 228 straipsnį, Komisija siūlys skirti fiksuoto dydžio vienkartinį mokestį, kiekvienai valstybei narei apskaičiuojamą pagal minėtą „n“ veiksnį, neatsižvelgiant į 21–24 punktuose išdėstyta skaičiavimo rezultata.

Siūlymas skirti mažiausią nustatyto dydžio vienkartinį mokestį grindžiamas principu, pagal kurį bet koks užsitęsęs Teismo sprendimo nevykdymo tam tikroje valstybėje narėje atvejis jau pats savaime ir nepaisant sunkinančių aplinkybių yra bet kokios teisinės bendrijos teisėtumo principo pažeidimas, kuris turi būti baudžiamas tikra nuobauda. Be to, skiriant mažiausią fiksuoto dydžio sumą, nebereikia siūlyti grynai simbolinių sumų, kurios anaip tol nebūtų atgrasios ir veikiau keltų grėsmę Teismo sprendimų įtakai nei juos stiprintų.

Mažiausia vienkartinio mokesčio suma:

	(n veiksnys)	(mažiausias vienkartinio mokesčio dydis ¹⁹)
Belgija	5,81	2 905 000
Čekija	3,17	1 585 000
Danija	3,70	1 850 000
Vokietija	25,40	12 700 000
Estija	0,58	290 000
Graikija	4,38	2 190 000
Ispanija	14,77	7 385 000
Prancūzija	21,83	10 915 000
Airija	3,14	1 570 000
Italija	19,84	9 920 000
Kipras	0,70	350 000
Latvija	0,64	320 000
Lietuva	1,09	545 000
Liuksemburgas	1,00	500 000
Vengrija	3,01	1 505 000
Malta	0,36	180 000
Nyderlandai	7,85	3 925 000
Austrija	4,84	2 420 000
Lenkija	7,22	3 610 000
Portugalija	4,04	2 020 000
Slovėnija	1,01	505 000
Slovakija	1,45	725 000
Suomija	3,24	1 620 000
Švedija	5,28	2 640 000
Jungtinė Karalystė	21,99	10 995 000

¹⁹ Komisija kas treji metai koreguos šį mažiausią vienkartinio mokesčio dydį, atsižvelgdama į infliaciją.

21. Be to ir tik tokiu atveju, kai viršijamas mažiausias vienkartinis mokestis, Komisija Teismui siūlys nustatyti vienkartinį mokestį, *dienos sumą* dauginant iš *dienu, kai ir toliau vykdomas pažeidimas, skaičiaus*, kuris skaičiuojamas nuo Teismo sprendimo remiantis 226 straipsniu paskelbimo dienos iki padėties ištaisymo arba, jei padėtis nebuvo ištaisyta, iki Teismo sprendimo remiantis 228 straipsniu paskelbimo dienos.

Toks skaičiavimo metodas atrodo suderinamas su vienkartinio mokesčio sąvoka, jei tik paskiriant tokią nuobaudą, t. y. Teismo sprendimo priėmimo metu, toks skaičiavimas yra įmanomas ir jei todėl Teismas gali priimti sprendimą dėl fiksuoto dydžio sumos.

22. Pirmojo Teismo sprendimo dieną reikia apibrėžti kaip *dies a quo*. Iš tiesų, kaip matyti iš sprendimo byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją*, pažeidimo trukmė, į kurią reikia atsižvelgti nustatant nuobaudas, turi būti skaičiuojama nuo pirmojo Teismo sprendimo priėmimo²⁰. Be to, remiantis Teismo praktika Teismo sprendimas dėl pareigos neįvykdymo turi būti „*pradedamas vykdyti iškart ir įgyvendinamas kuo greičiau*“²¹. Žinoma, prieš parengdama pagrįstą nuomonę pagal 228 straipsnį, Komisija valstybei narei turi suteikti pakankamos trukmės laikotarpį (ilgesnį ar trumpesnį atsižvelgiant į konkretų atvejį) sprendimui įgyvendinti, nes kitaip Teismas gali atmesti jos vėlesnį ieškinį²². Tačiau jei valstybei narei buvo duota pakankamai laiko, o jam praėjus sprendimas vis dar neįgyvendintas, valstybė narė turi būti laikoma kaip neįvykdžiusi nuo pat pirmojo Teismo sprendimo savo pareigos iškart pradėti vykdyti sprendimą ir jį kuo greičiau įgyvendinti.

23. Nustatant vienkartinį mokestį *dienos sumos* skaičiavimo metodas iš esmės nesiskiria nuo dienos skaičiavimo metodo nustatant baudos mokestį, t. y.:

- standartinė fiksuoto dydžio suma padauginama iš sunkumo koeficiento;
- gautas rezultatas padauginamas iš atskirai šaliai nustatytos sumos („n“ veiksnio), įvertinant pažeidimą įvykdžiusios valstybės narės mokumą ir jos turimų Taryboje balsų skaičių.

- 23.1. Vienkartiniam mokesčiui apskaičiuoti Komisija taikys tokį pat sunkumo koeficientą ir tokį pat nustatytą „n“ veiksnį, kaip ir apskaičiuodama baudos mokestį.

- 23.2. Tačiau vienkartinio mokesčio atveju ji pradės nuo *mažesnės* nei baudos mokesčiui taikomos bazinės fiksuoto dydžio sumos. Iš tiesų, taikyti didesnę baudos mokesčio dienos sumą palyginti su vienkartinio mokesčiu yra teisinga todėl, kad susijusios valstybės narės elgesys peiktinesnis tuomet, kai pagal 228 straipsnį paskelbiamas Teismo sprendimas, nes nepaisant dviejų Teismo sprendimų ir toliau pažeidinėjama.

Vienkartinio mokesčio bazinė fiksuoto dydžio suma lygi 200 eurų per dieną²³, o tai sudaro trečdalį baudos mokesčio bazinės sumos.

²⁰ Žr. minėto sprendimo byloje C-304/02 *Komisija prieš Prancūziją* 81, 102 ir 108 punktus.

²¹ Žr. minėto Teismo sprendimo byloje C-387/97 *Komisija prieš Graikiją* 82 punktą, kuriame minimi ankstesni Teismo sprendimai.

²² Žr. minėto sprendimo byloje C-278/01 *Komisija prieš Ispaniją* 27–31 punktus.

²³ Komisija kas treji metai koreguos šią bazinę fiksuoto dydžio sumą, atsižvelgdama į infliaciją.

23.3. Skirtingai nei skaičiuojant baudos mokestį, trukmės koeficientas netaikomas, nes į pažeidimo trukmę jau atsižvelgta, dienos sumą dauginant iš dienų, kai ir toliau neįvykdoma pareiga, skaičiaus.

24. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, vienkartinio mokesčio skaičiavimo metodas gali būti apibendrintas tokia bendrąja formule:

$$V_m = B_{fdvm} \times S_k \times n \times d_a$$

V_m = vienkartinis mokestis; B_{fs} = bazinė fiksuoto dydžio „vienkartinio mokesčio“ suma; S_k = sunkumo koeficientas; n = pažeidimą įvykdžiusios valstybės narės mokumo įvertinimo veiksnys; d_a = dienų, kai ir toliau vykdomas pažeidimas, skaičius.

V. Laikinoji nuostata

25. Šiame komunikate išdėstyta taisyklės ir kriterijus Komisija taikys visiems savo nuo 2006 m. sausio 1 d. priimamiems sprendimams kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB sutarties 228 straipsnį.

26. Tačiau pereinamuoju laikotarpiu, valstybėms narėms ištaisyti padėtį dėl pareigos neįvykdymo 2006 metais, Komisija ir toliau laikysis dabartinės praktikos, t. y. atsisakys Teismui pagal 228 straipsnį pareikštų ieškinių. Tai leis valstybėms narėms laiku prisitaikyti prie naujos Komisijos politikos.